

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2465
 Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
 v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
 sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni število rač. št. 11.400

Moč in položaj republike Poljske

NJENA ZUNANJA IN NOTRANJA POLITIKA.

Republika Poljska je po svojem teritorialnem obsegu in po številu prebivalstva popolnoma enaka velesilam, tako da je ne moremo šteti med srednje, še manj seveda male države. Njeno ozemlje meri 388.390 kvadratnih kilometrov (Italije samo 312.500), prebivalcev pa šteje okoli 32 milijonov. Po tem ima torej vse pogoje za položaj velesile, zlasti tudi, ker predstavlja vojaško silo prve vrste. Slaba je samo še na morju, dasi žrtvuje za razvoj svojega pomorstva, za luke, trgovsko in vojno mornarico velike vsote denarja. Njeno pomorjansko, takozvani »Koridor«, je dobilo v zadnjih desetih letih pristanišče, ki je urejeno najmoderneje. To je Gdinijska, ki se širi tam, kjer je stala ob koncu svetovne vojne mala, neznatna in nepoznana ribiška vas. Danes ima Gdinijska preko 50.000 prebivalcev; zrastle so pa tudi druga poljska mesta, zlasti prestolnica Varšava, ki je že pred leti presegla prvi milijon prebivalcev.

Svoje veličine in moči se Poljska v polni meri zaveda in se vztrajno bori za tudi formalno priznanje položaja velesile. Temu primerna je tudi njena zunanja politika, ki se tesno naslanja na Francijo in malo antanto, v novejšem času tudi na Rusijo. Poljska je odločna zagovornica statusa quo, je torej proti vsaki reviziji mirovnih pogojev, zlasti še onih določenih, ki se nanašajo na teritorialno stanje. Njen ministrski predsednik Jendrzejewicz je izjavil v svojem velikem eksponatu v varšavskem parlamentu v petek doslovno: »Osnovo poljske zunanje politike, tvori dejstvo, da se teritorialno stanje, kakor ga je ustvarila svetovna vojna, brez nove vojne ne more spremeniti.« Boriti se proti vsaki reviziji pa ima Poljska dovolj vzroka, kajti prav proti njej je obrnjena glavna ost nemškega revizionizma, ki hoče Pomorjansko, »koridor«, ter s tem odrinjenje republike od morja. Mimo nemških so pa močne tudi litavske aspiracije na Vilno in njeno okoliško ozemlje. Litavci se pa pri reklamiranju Vilne zase opirajo bolj na zgodovino kakor na dejansko etnično stanje, kajti litavska narodna manjšina na Poljskem je dokaj neznatna in šteje komaj pičlih 25.000 duš. Z vsemi ostalimi sosedami, Češkoslovaško, Romunijo in Rusijo živi Poljska v prijateljski in zavezništvu.

V notranji politiki je republika Poljska navezana na prizadevanje čuvalja skupnih državnih interesov, ki jih

slabe na eni strani narodne manjšine, na drugi pa politične stranke. Največja narodna manjšina so Ukrajinci, katerih je preko 3 in pol milijona, Belorusov je več kot poldrugi milijon, Nemcev pa nekaj manj kakor 1 milijon. Mimo tega ima Poljska sorazmerno največ Židov med vsemi drugimi državami na svetu; približno 2 milijona. Boji med strankami so bili čisto skrajno ostri, toda močna roka ustanovitelja nove Poljske, maršala Piłsudskega, je znala državo vedno obvarovati pred vsemi nevarnostmi. Da se pa moč države še bolj okrepi, se pripravljajo prav sedaj revizija dosedanje ustave, sprejete l. 1921. Po tej reviziji bo zlasti okrepljena moč državnega predsednika, zmanjšana pa moč sejma (parlamenta) in senata. Tendence gre torej v smeri za okrepitev države nad prebivalstvom. To je potrebno že spričo zunanje političnega položaja, kajti naj se zgodi karkoli, v primeru nove vojne bo Poljska med prvimi, ki bo vmešana vanjo, četudi proti svoji volji.

Prav po zaslugi Piłsudskega in drugih velikih patriotov, je znala mlada Poljska doslej srečno prebroditi vse težave in jih bo gotovo tudi v bodoče. Njena notranja in zunanja sila je klena, zdrava, in tudi gospodarska in finančna kriza je ni prizadela tako, kakor n. pr. njeno sosedo Nemčijo in večino drugih evropskih držav. Za to svojo veliko prednost se mora republika zahvaliti dejstvu, da je njena notranja politika zadnjih sedem let precej stabilna. Nemiri, ki so se od časa do časa pojavili zlasti v Galiciji, tako tudi v zadnjem času, so le posledice hujkanja nekaterih strankarjev, posebno pa ukrajinskih iredentistov, ki jim dajejo potuho Nemci, ki skušajo najti v Ukrajincih zaveznike za svoje imperialistične akcije proti Poljski in Rusom. Da je to gibanje docela politično, in neteno celo umetno od zunaj, dokazuje že dejstvo, da daje Poljska ukrajinski narodni manjšini precejšnje manjšinske pravice, zlasti tudi v prosveti in kulturi. V vseh ukrajinskih krajih so ukrajinske manjšinske šole, v katerih se poučuje poljsčina le kot predmet. Jendrzejewicz je v petek naglasil, da bo vlada nastopila proti tem hujskanjem najenergičneje, njeno siceršnje stališče do ukrajinske narodne manjšine se pa zaradi tega ne bo prav nič spremenilo.

Tako raste bratska Poljska vedno bolj v silo prve vrste, brez katere ne bo mogoča nobena uspešna evropska, zlasti pa ne srednjeevropska politika.

Pregrupiranje angleških vladnih strank

MACDONALD NAMERAVA USTVARITI IZ SEDANJE VLADNE KOALICIJE NOVO SKUPNO IN ENOTNO STRANKO.

LONDON, 6. novemb. Rezultati na domačih volitev v parlament in rezultati občinskih volitev na Angleškem in v Walesu povzročajo Macdonaldovi vladi prav resne skrbi. Po zatirjanju labourističnih krogov misli Macdonald že sedaj na to, da bi ustanovil veliko narodno stranko in tako odstranil vse difference, ki danes razdvajajo vladne stranke ter zagotovil nadaljnje vodstvo države nacionalni vladi. Pričakuje se, da bodo o tem govorili ministrski predsednik, zunanji minister in na Baldwin na velikem zborovanju, ki bo danes. Zdi se, da so Baldwin, Simon, Neville Chamberlain in sir Bolton Eyres Monsell, ki zastopajo tri različne parlamentarne skupine, že sprejeli idejo ustanovitve velike angleške

nacionalne stranke, ki naj bi na volitvah absorbirala vse tri skupine. V primeru, da se ta načrt uresniči, bi se konservativna stranka razcepila najbrž v dve skupini, to je v pristaše in nasprotnike te fuzije.

STAVKA AMERIŠKIH KMETOVALCEV

NEWYORK, 6. novembra. V stavkovno gibanje je doslej poseglo že nad 2 milijona farmarjev, ki nastopajo proti vladi predsednika Roosevelta, ki je izdala doslej le zakone, ki ščitijo industrijo, dočim je pustila farmarje popolnoma v nemar. Ker so pogajanja med zastopniki farmarjev in Roosevelta zastala na mrtvi točki, so farmarji popolnoma ustavili vsak dovoz živil v velenesta, tako da se je položaj le še poostiril.

Hitler pripravlja rekonstrukcijo vlade

DO 31. t. m. SE BO POPOLNOMA SPREMENILA VLADA IN VRHOVNA DRŽAVNA UPRAVA. PODKANCLER POSTANE RUDOLF HESS, VON PAPEN PA POSTANE DRŽAVNI ZUNANJI MINISTER. UREDITEV VODSTVA NEMŠKE VOJSKE.

PARIZ, 6. novembra. Berlinski dopisnik »Journala« poroča svojem ilustu, da je državni kancelar Adolf Hitler vneto na delu, da do 31. t. m. popolnoma reformira celotno državno vladno in najvišjo državno upravo. Novi Hitlerjev kabinet naj bi po teh vesteh izgledal naslednje: Državni kancelar Adolf Hitler, podkancelar Rudolf Hess, državni zunanji minister von Papen, državni finančni minister von Popitz, minister za državno obrambo general v. Epp, šef generalnega štaba general v. Blomberg, državni tajnik v vojnem mi-

nistrstvu general Reichenau, minister za zrakoplovstvo in policijo ter predsednik državnega zbora obenem general Göring, prosvetni minister dr. Göbbels, pravosodni minister dr. Frank, minister za trgovino Eltz von Rübenach, minister za kmetijstvo Walter Schmitt, minister za prehrano Walter Darre, notranji minister dr. Frick, dočim bo propagandno ministrstvo v svoji dosednji obliki razpuščeno. Za predsednika državnega sodišča v Lipskem bo imenovan dr. Gürtler.

Neurje in poplave v Hrvaškem Zagorju

PO TRIDNEVNEM DEŽJU JE NASTALA V ZAGORJU VELIKA POPLAVA. SILEN VIHAR JE RUVAL DREVESE IN NAPRAVIL VELIKO ŠKODO.

ZLATAR, 6. novembra. Polne trdnje je v vsem Hrvaškem Zagorju neprestano močno deževalo, sinoči pa so nalive dosegli obseg pravega preloma oblakov. Z Ivančice, njenih obronkov, Zagrebške gore in Hrašćinske Humlje so se zlepe po nešteti hudournikih silne množine blatne vode in preplavile vse doline. Na mnogih krajih so se potoki razlili preko cest in onemogočili vsak promet. Vsa ta voda pa je navalila na glavno zagorsko dolino ob reki Krapini. Vsa ta do-

lina od Konščine do Velikega Trgovišča, južno od železniške proge, se je včeraj spremenila v eno samo ogromno jezero. Mimo povodnji pa je včeraj še zdivjala silna nevihta z viharjem, ki je napravil v sadovnjakih velikansko škodo. Vihar je ruval velika in odrasla drevesa iz tal in jih metal na hiše. Kmetje trpe veliko škodo, ne bodo pa mogli tudi sejati ozimline zaradi vode. Če bo deževno vreme trajalo še dalje, ne bo moglo nad 90% vseh zagorskih kmetov posejati ozimline.

Tudi Anglija ne plača decemberskega obroka

MED ANGLIJO IN ZDRUŽENIMI DRŽAVAMI SEVERNE AMERIKE JE NEMOGOČ SPORAZUM O VOJNIH DOLGOVIH.

WASHINGTON, 6. novembra. Predvčerajšnjim so bila končana angleško-ameriška pogajanja o vojnih dolgovih, ki so pokazala popoln neuspeh. Po končanem sestanku Roosevelta in njegovega državnega podtajnika v finančnem ministrstvu Atchinsonasa z angleškim delegatom sirom Leithom Rosom in angleškim veleposlanikom sirom Donaldom Lindsayem je bilo ugotovljeno, da se Združene države in An-

glija nikakor ne bodo mogle sporazumeti glede vojnih dolgov z ozirom na revizijo Baldwin-Mellonovega sporazuma. Prav verjetno je, da ne bo dosežen sporazum niti glede plačila obroka, ki bo zapadel v plačilo 15. decembra t. l. in ki ga zato Anglija najbrže sploh ne bo plačala, temveč bo v tem vprašanju zavzela isto stališče, kakor lani Francija.

Japonska letala nad Rusijo

MOSKVA, 6. novembra. Sovjetsko prestolnico so nepopisno razburile vesti, ki so prispale iz Habarovska, da je 7 japonskih lovskih vojaških letal v spremstvu velikega bombarderskega letala preletelo rusko mejo in krožilo dalje nad notranjostjo Rusije. Slični obmejni incidenti so se v zadnjem času že ponovno pripetili. Sovjetska vlada je vložila po svojem poslanstvu pri tokijski vladi najenergičnejši protest, ker je sedaj jasno, da opazuje Japanci s pomočjo svojih bojnih letal na teh polzvedovalnih poletih gibanje ruskih čet in armad.

Nova bojna sredstva japonske

LONDON, 6. novembra. Po nekem poročilu »Sunday Expressa« je te dni japonska mornarica praktično preizkušala novo vrsto obrambnega orožja. V tem primeru gre za neke vrste novo konstrukcijo podmorskega polagalca min, ki more delovati z uspehom tudi v večjih globinah in pri močnejšem vodnem toku. Poskusi so se vršili tudi z novim vodnim letalom, ki odvrže med poletom iz svoje notranjosti v morje neko substan-

co, ki razvije ob dotiku v vodo velike oblake nekega plina za solzenje in tako napravi posadke sovražnih ladij nesposobne za vsak nadaljni boj.

DROBLJENJE FRANCOSKIH SOCIALISTOV.

PARIZ, 6. novembra. Socialistični narodni svet je s 3.081 glasovi proti 331, dočim se je 514 delegatov vzdržalo glasovanja, izključil 5 članov ekstremistične skupine levičarjev, ker so kljub prepovedi stranke sodelovali pri komunističnem proglasu v Amsterdamu. Člani »Socialne akcije«, ki so izjavili svojo solidarnost z izključenci, so sklenili sprejeti skupno izstopno izjavo. Svet je sklenil ukreniti pri Renaudelu vse potrebne korake, da prepreči cepitev na desnem krilu socialistične stranke.

BOJI NA IRSKEM.

BELFAST, 6. novembra. Včeraj je prišlo do spopadov med policijo in irsko republikansko armado, pri čemer se je razvila tri ure trajajoča bitka, v katero je bilo pritegnjeno tudi vojaštvo. Število ranjenih je visoko. Policija je aretila okrog 50 oseb.

Dnevne vesti

Iz policijske službe. Imenovana sta: Ant. Majer za policijskega stražnika v III. skupini zvančnikov, Leopold Plevnik pa za policijskega stražnika III. razreda, oba pri predstojništvu mestne policije v Mariboru.

Občinske zadeve. Na prihodnji seji mestnega občinskega sveta, ki bo 10. t. m. ob 18. uri v mestni posvetovalnici, bodo med drugim razpravljali o naredbi o podpiranju brezposelnih in o pobijanju delomrznosti; nadalje o pravilniku za mestno oskrbnišnico; v gradbenem odseku je na dnevnem redu kompletiranje gradbenega odbora, nastavitve telničnih moči, določitev gradbenih taks in honoriranj seji, odstranitev konstanjev po mestnih ulicah; finančni odsek pa bo sklepal o odobritvi računске bilance mestne občine za leto 1930., nadalje o odobritvi letnih zaključkov mestne plinarne, mestnega električnega podjetja in mestnega avtobusnega prometa za lansko leto, kakor tudi o preureditvi mariborskega gradu za mestni magistrat, o prostorih državne realne gimnazije in o novih hišnih in uličnih tablicah.

Počastitev spomina vojnih žrtev. Združenje vojnih invalidov, krajevni odbor v Mariboru prosi in vabi mariborsko javnost, predvsem pa člane združenja, naj se v čim večjem številu udeležijo žalne maše, ki bo v sredo 8. tm. ob 9. uri v stolnici v spomin vseh padlih vojnih žrtev in članov združenja.

Ludvik van Beethoven je pri prvem izvajanju svoje skladbe »Fantazija« za zbor, klavir in orkester leta 1808. na Dunaju, izvajal vituozni klavirski part sam. Na koncertu glasbene Matice v »Unionu« ga bo 8. novembra igral, naš priznani umetnik Marijan Lipovšek iz Ljubljane.

Mariborčani! V soboto ob 11. uri dopoldan prispe v Maribor pevsko društvo »Vardar« iz Skoplja. Glasbena Matica je prevzela organizacijo njihovega bivanja v našem mestu. V želji, da bi se naši bratje počutili pri nas domače, se obračamo z vljudno prošnjo na one Mariborčane, ki bi hoteli sprejeti od sobote dopoldne do nedelje katero pevko na stanovanje, da nam to sporoče. Pismene ali ustmene prijave sprejema Glasbena Matica v društveni pisarni na Aleksandrovi cesti, »Union«, do petka 10. tm.

K našemu članku o davčni obremenitvi mariborskih gostilničarjev naknadno dostavljamo naslednjo dopolnitev, in sicer naj se 4. odstavek pravilno glasi: »Je pa v Mariboru neki obrat, ki ima določeni letni dohodek 3 milijone 500.000 Din in bo plačeval pridobnino 1 milijon 172.500 Din, ker zakon predvideva progresivnost le pri dohodkih do 150.000 Din. Omenjeni obrat bo plačeval le 33,5 odstotka svojega dobička kot pridobnino, skoraj 2 tretjini dobička v znesku 2 milijona 327.500 Din pa bosta ostali podjetju nedotaknjena. Tak dobiček je mogoč le zaradi carinske zaščite, ki jo omenjeno podjetje z ozirom na svojo stroko uživa, ne plačuje pa za to ugodnost nobenih posebnih taks, kakor so nasprotno določene za gostilničarsko obrt«.

Odbor JAD »Triglava«. Na zadnjem obnem zboru je bil izvoljen za predsednika Danilo Pinter, stud. med. vet.; za podpredsednika Albin Orthaber, stud. agr.; za I. tajnika Miran Pečar, stud. med. vet.; za II. tajnika Franjo Brinar, stud. med. vet.; za blagajnika Lado Rihar, stud. for.; za knjižničarja Branko Lovše, stud. agr.; za II. knjižničarja Vilko Masten, cand. agr.; za gospodarja Drago Korent, stud. for.; za arhivarja Pavel Leban, stud. agr.; za odbornika brez mandata Fr. Sgerm, cand. for.; za revizorja Oskar Reddi, cand. phil. in Mile Podboj cand. teh.

Družba sv. Cirila in Metoda prosi svoje podružnice, da poberejo članarino za tekoče leto ter jo nakažejo vodstvu po položnici. Družba želi tudi, da podružnice čimprej razpečajo razposlane razglednice, narodne kolke in bloke v prid skladu septemberskih žrtev.

Glasbena Matica. Za koncert, ki bo v sredo, bo generalna vaja jutri ob 18. uri 30 min., torej pol ure pred napovedanim časom, to pa radi posebnih drugih zaprek. Prosim točno. Zborovodja.

Starešine akademskega društva »Jadrán« imajo jutri v torek ob 20. uri v lovske sobi pri »Orlu« svoj prijateljski sestanek, katerega naj se po možnosti udeležijo tudi tovariši, bivajoči iz »Maribora«.

Ustanovitev nove organizacije železničarskih uradnikov. Pomemben je bil včerajšnji dan za naše železniške uradnike. V dvorani hotela »Meran« je bil ustanovni občni zbor lokalnega odbora Združenja železniških uradnikov Jugoslavije, katerega se je udeležilo nad 100 uradnikov. Prišli so tovariši iz Ljubljane in Zagreba, zastopan je bil celotni centralni odbor po predsedniku g. Obadu ter oblastni odbor po predsedniku Haslakiewiczu. Navzoč pa je bil tudi zastopnik ljubljanske direkcije, ravnatelj tajnik g. Drofenik. Z zbora je bila poslana vdanostna brzojavka našem kralju, pozdravne brzojavke pa prometnemu ministru Radivojeviću, generalnemu direktorju Iliću, ministroma dr. Albertu Kramerju in Puciju ter ravnatelju ljubljanske železniške direkcije dr. Cugmusu. Zborovanje je vodil predsednik ljubljanskega oblastnega odbora g. Haslakiewicz, ki je uvodoma naglasil, da so agilni mariborski železniški uradniki prvi, ki so si ustanovili svoj lokalni odbor in tako čutili potrebo tesnega delovanja v svoji stanovski organizaciji. Po vseskozi stvarni debati, so nato navzoči obravnavali razna pereča vprašanja, ki se tičejo stanja železniških uradnikov. Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika novega lokalnega odbora Jostl Evstahin, prometnik na glav. kolodvoru, za podpredsednika pa Janko Vranjek, postajenačelnik v Celju; v odbor so bili izvoljeni: Bertl Verhovšek, Janko Rozman, Bruno Parma, Janko Lipovšek in Avgust Amalietti, vsi prometniki na glav. kolodvoru, nadalje Janko Erker, prometnik v Dravogradu in Polde Šegula, prometnik na Pragerskem. Po končanem obnem zboru so imeli skupno kosilo pri Meranu, popoldne pa so priredili izlet z avtobusi mestnega podjetja na Falo, kjer so si ogledali elektrarno. Po povratku v Maribor se je razvil pri »Meranu« lep tovariški večer, tako, da so odnesli tovariši iz drugih krajev najlepše vtise in spomine na ustanovni občni zbor lokalnega odbora mariborskih železniških uradnikov.

Brivski in lasničarski pomočniki za svoje pravice. Včeraj je bila v Celju okrožna konferenca organizacije brivskih in lasničarskih pomočnikov iz dravske banovine. Konferenci je predsedoval predsednik mariborskega zbora g. Knez, navzoč pa je bil tudi tajnik Delavske zbornice g. Golmajer. Sklep konference je bil, da se uvede v zakon delovni čas in nedeljski počitek. Na dnevnem redu pa so bila tudi druga vprašanja, ki so bila ugodno rešena v prid pomočnikom brivske in lasničarske stroke.

Vpokojeno učiteljstvo iz Maribora in okolice bo imelo svoj sestanek v četrtek 9. tm. ob 15. uri v Koštomajevi gostilni v Mlinski ulici.

Nova meteorološka postaja. Zrakoplovno poveljstvo v Novem Sadu bo zgradilo v Osjeku meteorološko postajo.

Stoletnica gimnazije v Kragujevcu. Včeraj so bile v Kragujevcu velike svečanosti, ko je tamkajšnja gimnazija, ki je bila zgrajena l. 1833. pod knezom Milošem, proslavila stoletnico svojega obstoja. Velike svečanosti se je udeležil tudi naš kralj, ki je daroval dragoceno spominsko ploščo, katere je bila ob tej priliki odkrita. Tudi je imel naš kralj velepomemben govor, v katerem je omenjal pomen svečanosti in podčrtaval nacionalno delo Šumadije, ki je rodila nešteto junakov. V znak svojega priznanja takemu delovanju je poklonil gimnaziji red sv. Save I. stopnje in ga izročil ravnatelju gimnazije v varstvo. Teh svečanosti se je udeležil tudi starosta mariborske sokolske župe dr. Milan Gorišek.

Hoteliarje, gostilničarje vljudno prosim, da blagovolijo čimprej odgovoriti na poslano okrožnico v zadevi »Zimskega vodnika po Sloveniji« in poslati svoje podatke. Mudi se! Vodnik se že tiska in moram imeti podatke najkasneje do srede tega meseca. Z odličnim spoštovanjem R. Badjura, Ljubljana.

Ruska balalajka vsak dan v »Veliki kavarni«.

Milijoni za javna dela. Zagrebška mestna občina je votirala za javna dela, ki se bodo izvršila v tem mesecu, 6 milijonov 100.000 Din. Popravila bo nekaj cest in realizirala del kanalizacijskega načrta ter pri teli delih zaposlila večje število brezposelnih delavcev.

Pri pomanjkanju teka, kislem vzpehavanju, slabem želodcu, leni prebavi, črevesnem zagatenju, napihnjenosti, motnjah presnavljanja, oporišču, srbečici, osvoboditvi naravnega Franc-Jožefova voda telo vseh nabavnih strupov gnolobe.

Službeni list dravske banovine objavlja v letošnji 89 številki: Uredbo o finančni delegaciji agrarne reforme na veleposestvih; pravilnik o izvrševanju pravice predkupa; pravilnik o načinu plačevanja in ravnanju s plačanimi zneski za kupnine; dopolnitev odločbe o vnašanju krompirja po dvolastnikih jugoslovanskih podanikih iz Madžarske in Avstrije ter popravek k odločbi o prenosu krompirja iz Italije.

Izgubljeno in najdeno. Pri uradu za najdene predmete so bili v preteklem mesecu oddani oziroma prijavljeni tile najdeni predmeti: otroška kapa in srajca, ročna torbica, zračna sesalka, ročna torbica z majhnim zneskom, moški telovnik, denarnica s 4 Din, škatla z risalnim črtalom, aktovka, ženski dežnik, usnjata ročna torbica, sveženj ključev, 2 mlada psička sive barve in 1 mali beli psiček.

Požar v Rušah. Pretekli petek popoldne je izbruhnil požar v stanovanjski hiši Ivana Juga. Gasilci in domačini so požar naglo ugasili, vendar pa mu je povzročil okrog 6000 Din škode. Ker je bil posestnik Jug v Mariboru in je pustil svojo hišo brez varstva, sumijo, da je bil ogenj podtaknjen.

Nadlegovanje na ulici. V zadnjem času se dogaja, da nadlegujejo neki individui po naših ulicah gospe in gospodične in silijo vanje celo z nesramnimi ponudbami. Tako je tudi včeraj zvečer neki sicer elegantno opravljen moški, najbrže tuje, zasledoval po mestu neko gospodično, ki je bila naposled prisiljena poklicati stražnika, ki je vsiljivca odvedel na policijo. Bilo bi umestno, da bi vsaka gospa ali gospodična, ki se ji približa tak vsiljivec, storila isto. Na ta način bi se ta grda razvada kmalu nehala. Sicer se dostojna žena ne bo več smela sama podati na ulico.

Iz policijske kronike. Mimo nekaterih pomembnejših je imela policija opravka v več primerih tatvin, vendar zaenkrat še ni mogla izslediti nobenega storilca. Posestnici Matildi Razborškovi na Betnavski cesti je nekdo v noči na včeraj odtrgal na nezaklenjenem dvorišču od stene 4 metre dolgo bakreno cev strešnega žleba. Ker pa je bila cev zgoraj pritrjena, seveda ni mogel brez hrušča odnesti cele, temveč je izmaknil le spodnji, 1 m dolgi del in izginil v noči. Posestniku Fr. Žunku z Boča je nekdo ukradel s konja, ki ga je imel postavljenega v hlevu Berničeve gostilne, 150 Din vredno konjsko odejo sivkaste barve z rumenimi črtami. Zasebnici Jožefi Kašauovi v Tattenbachovi ulici je nekdo izmaknil iz omare več kosov moške obleke, tako modre hlače, nov siv jopič z belimi črtami, dve kravati itd., vse skupaj vredno okrog 1.000 Din. Uradnik Vinko Šaska iz Zagreba je 4. tm. dopoldne izgubil na Aleksandrovi cesti od kolodvora do kavarne »Jadrana« 6 bankovcev po 100 Din.

Radio Ljubljana. Spored za torek 7. tm. Ob 11: šolska ura, kako nastanejo naše pisalne potrebščine; 12.15 plošče; 12.45: poročila; 13: plošče, čas; 18: otroški kotiček; 18.30: plošče; 19: francoščina, poučuje prof. Prezelj; 19.30: glagolica, cirilica, latinica, predava prof. Željeznova; 20: glasbeno oblikoslovje, ilustrirano z radio-orkestrom; 20.45: glasba starejših romantikov, izvaja radio-orkester; 21.30 poročila, čas; 20.50 pevski koncert Jože Likoviča; 22.30 angleške plošče.

Grajski kino. Nepreklicno v torek zadnji dan najlepši in največji film, kar jih je do danes stvorila filmska industrija »Planine kličejo«. V glavni vlogi Louis Trenker. V sredo premiera »Solčni žarki«, film, ki nam kaže Dunaj kakoršen je, brez vsakega olepšanja. Gustav Fröhlich in Annabella.

Kino Union. Do vključno torka velfilm Schubertovih pesmi »Pesmi mojega hrepenenja«, ki je radi svoje izredne kvalitete in lepote vzbudil največje navdušenje. V glavni vlogi Marta Eggerth. Hans Jaray in Luisa Uhlrich. Sledi film »Mesto pesmi« s slavnim pevcem Janom Kiepuro in Brigito Helm.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 3,6 stopinje C; minimalna temperatura je znašala 3,4; barometer je kazal pri 15,7 stopinjah 738,5, reduciran na ničlo pa 737,6; relativna vlaga 92; dežja je padlo 3 mm. Vreme je hladno in jasno.

Narodno gledališče

REPERTOAR.

Ponedeljek, 6. novembra. Zaprtó.
Torek, 7. novembra ob 20. uri »Rože v snegu«, red A.

Sreda, 8. novembra: Zaprtó.
Četrtek, 9. novembra ob 20. uri: »Voda« Red C.

Prihodnja glasbena premiera bo v kratkem. Uprizorili bodo domačo opereto »Studentje smo«, ki so jo lani nešteto krat in ob veliki privlačnosti predvajali v Ljubljani. Glasbene točke je napisal znani slovenski humorist in kupletist Danilo Bučar, besedilo pa ga. Metka Bučarjeva. Vsebinsko je to delo zelo živahno in zabavno, glasbene točke pa so temperamentne in melodiozne ter bodo takoj znane tudi po Mariboru. Režija je Skrbinškova, dirigira kapelnik Herzog. Nastopijo Zakrajškova, Udovičeva, Barbičeva, Savinova, P. Kovič, Daneš, Sancin, Grom, Nakrst, Medven, Rasberger, Furijau, Skrbinšek, Crnobori in drugi.

Pop Čira in pop Spira

Komedija v petih dejanjih.

Dramatizacije se le malokdaj docela posrečijo, Božidar Kosar je pa vendar dokaj spretno prenesel na gledališke deske dogodivščine »Popa Čira in popa Spira«, romana Stevana Sremca. Komedija, ki je tako nastala, je zabavna. Ni sicer delo visokih umetniških pretenzij, dasi ima tudi precej zdravja, finih reprodukcij resničnega življenja in rahlo primes družbene satire. Iz teh petih dejanj in intermezza diha Banat preteklega stoletja z vso svojo patriarhalnostjo. Vsem je skoraj nekaj ruskega. Take tipe so znali oblikovati veliki ruski pisatelji. Samo tega ne vem, kdo je priredil slovensko besedilo tako strahovito nemarno? Vse menda ne gre na rovaš igralcev? Tu ne mislim morda onih srbskih fraz, ki so se prav dobro prilagale, marveč slovensko govornico, ki je bila vsa polna germanizmov in drugih napak. Mar v našem gledališču zares prav nihče nima nobenega čuta za jezik?

Hinko Tomašič je delo precej spretno zrežiral, in kar je glavno, razvil je scene tako, da se odigravajo naglo in živahno brez nepotrebnih odmorov. Posrečilo se mu je skoraj v celoti vse, le tu pa tam bi se bilo morda moglo napraviti še boljše.

Lep uspeh je dosegel g. Gorinšek kot pop Spira. Potrdil je že dosedanje domnevo, da se njegovemu značaju prilagajo posebno komične vloge. Mani izrazit, dasi sicer tudi dober, je bil gosp. Hrastovič kot pop Čira. Ženi obeh popov, Perso in Sido, sta odigrali ga. Zakrajškova in ga. Dragutinovičeva. Ustvarili sta obe dva sijajna lika žensk, ki znajo iz malenkosti ustvariti prepir in razdor, v katerem se nena doma razgali vse njihovo pravo, malenkostno bistvo. Hčerki Melanija in Jula sta bili gdč. Kraljeva in ga. Savinova. Prva je dobro pogodila živahno z zunanjo polituro »izobrazbe« prevlečeno, za možitev godno dekle, druga pa skromno in malo nerodno, zato pa bolj naravno mladenko. Ženina Petrovič in Saca sta odigrala gg. Blaž in Medven. Oba lika sta le medlo izdelana, zato tudi igralca nista mogla ustvariti iz njihju pomembnejših figur. Dobro tipizirana sta bila cerkovnik Arkadije gosp. Rasbergerja in kočijaž Pero Tocičlov g. Tovornika. Isto velja tudi za klepetulje v intermezzi, ki so jih odigrale: Gabrielo gdč. Starčeva, notarjevko gdč. Udovičeva, Soko ga. Založnikova, Marto gdč. Barbičeva, Čvečkennmajerjevo ga. Gorinškova in Pelo ga. Tovornikova.

Gledališče je bilo razmeroma slabo zasledeno; menda zaradi slabega vremena? Tisti, ki so kljub temu prišli, so se pa izvrstno zabavali.

Pri astmi in boleznih srca, prsi in pljuč, škrofulozi in rahitisu, povečanju ščitne žleze in postanku golše, je uravnavna delovanje črevesja z uporabo naravnega »Franz Josefove« grenčice velike važnosti. Kliniki svetovnega slovesa so opazili pri jetičnih, da v začetku boleznih porajajo se zapeke ponehavajo s pomočjo »Franz Josefove« vode, ne da bi se pojavile driske, ki se jih vsak dan bolnik boji. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in »necerijskih trgovinah«.

Sokolske vesti

Sokolska moč in sila na severu

PROSTOVOLJNA MOBILIZACIJA ČEŠKOSLOVAŠKIH SOKOLOV. SIJAJNA REVIIJA VESTNE ORGANIZACIJE IN RODOLJUBNE POŽRTVOVALNOSTI.

Največji zgodovinski dan bratskega češkoslovaškega naroda je 28. oktober, dan, ko je češkoslovaški narod pred 15 leti v nacionalni revoluciji raztrgal verige suženjstva in proglasil lastno samostojno in svobodno državo. Osemindvajseti oktober je vsako leto velik narodni praznik, letos ob 15-letnici pa so ga bratje na severu obhajali izredno slovesno, saj je bil revija notranje državne sile, manifestacija moči naroda in odločnosti ter vsestranske pripravljenosti za prihod, da bi bila država v nevarnosti.

Glavne manifestacije za obrambo države so bile revije češkoslovaške armade, ki so bile po vseh mestih, in vzbudile vsepovsod veliko zanimanje. Reviji narodne vojske pa se je priključila še prostovoljna mobilizacija češkoslovaškega Sokola, kar je dokaz, da je Sokolstvo disciplinirana armada, ki je vselej pripravljena, če bi jo klicala domovina. Kdor ne pozna sistematičnega dela in vzgoje češkoslovaškega Sokolstva, si ne more predstavljati njegove moči in sile.

Točno v odrejenem času si krepki telo in duh s telovadbo po sokolskih domovih in telovadnicah nad 430.000 češkoslovaških Sokolov. In kdor ni poučen, da so bili Sokoli prvi dobrovoljci in prva organizirana moč, ki je pomagala strefi suženjske okove bratskega češkoslovaškega naroda, in da so bili Sokoli prvi, pri katerih je takrat vlada iskala pomoči, ta si ne more zamisliti vestne pripravljenosti in požrtvovalnosti češkoslovaškega Sokolstva. Poleg narodne vojske je danes češkoslovaško Sokolstvo jeklena falanga in močna rezerva narodne obrambe.

Pripravljenost sokolske armade pa je bila preiskavana ob prostovoljni mobilizaciji, ki je bila prirejena v vsej državi na dan 29. oktobra v naprej določenem času in kraju, kar je bilo znano samo glavnim voditeljem Sokolstva. Ob določenem času in na določenem kraju so se omenjenega dne zbrali Sokoli s posebnimi pozivnicami. Prihajali niso samo peš, marveč so prišli na določen kraj tudi na kolesih, pribrzeli na avtomobilih in motornih kolesih, prišli so posamezno in v skupinah. Zanimiv je bil pogled na močne sokolske bataljone, ki so čakali samo še povelja. Posamezna društva pa so se povela. Posamezna društva pa so se povela. Posamezna društva pa so se povela.

Ta sokolska prostovoljna mobilizacija je imela ogromen uspeh; nad 70% čla-

nov sokolskih edinic se je odzvalo pozivu svojih vodij in na ta način pokazalo svojo moč in pripravljenost. Mladi moči pa so se pridružili tudi Sokoli sivih glav, prišle so odlične osebnosti, ki zavzemajo v političnem in gospodarskem življenju visoke položaje in katerih prosti čas je preračunan na minute. Tako je bilo na pr. v Pragi med vrstami sokolske župe opaziti načelnika kirurške klinike praške Karlove univerze profesorja br. Jerska, v Pardubicah pa je prišel na mobilizacijsko mesto 94 letni br. Vaclav Diviš.

Skupno se je v vsej državi odzvalo pozivu načelstva ČOS nad 250.000 članov in članic. V Hlučnu, ki je pripadal pred osvoboditvijo Nemčiji, se je zbralo nad 50.000 Sokolov, katere je nagovoril starosta ČOS br. dr. Bukovski tako-le: »Naša država bo vedno branila sebe in svoje državljane pred nasilji kakršnekoli vrste. In če nikjer ne, bo našla v Sokolstvu vedno potrebno moč in silo ter požrtvovalnost, da bo lahko izvršila svojo dolžnost, ki ji jo nalaga duh naše zgodovine in naše ustave.«

Uspeh prostovoljne poskusne mobilizacije pa je še tem večji, ker je bilo ta dan skrajno slabo vreme in je po nekaterih krajih divjala huda ura. Toda to ni oviralo Sokolov in Sokolic, da se ne bi odzvali pozivu. Tako so pokazali kako vestno izpolnjujejo svoje sokolske dolžnosti in kako resno se zavedajo sokolske moči.

Dva pomembna jubileja Sokolstva. Prihodnje leto bo minilo 60 let odkar je bil ustanovljen Sokol v Zagrebu. Ob tej priliki bodo tam velike sokolske svečanosti, pri katerih bodo sodelovale vse sosednje župe. Na Vidov dan pa bo proslavila sarajevska Sokolska župa 20-letnico početka boja za osvoboditev in obenem z njo 25-letnico ustanovitve bosansko-hercegovske Sokolske župe. Ob teh dneh bo II. pokrajinski zlet v Sarajevu in je tamkajšnja župa skupno z ostalimi obveznimi župami že izdelala proste vaje in ves program zletnih dni.

Malo spomenico I. pokrajinskega zleta Sokola kraljevine Jugoslavije v Ljubljani bogato ilustrirano (slike v prvovrstnem bakrotisku) izda »Ljubljanski Sokol« skupno s svojim letnim poročilom prve dni meseca januarja 1934. Cena spomenice bo 18 Din. Naročila sprejema »Ljubljanski Sokol« v Ljubljani (Narodni dom). Z naročilom, opremljenim s točnim naslovom naročnika, naj se nakaže istočasno tudi znesek, in to najkasneje do 5.

decembra. Na poznejša naročila se ne bo mogoče ozirati. Zdravo! Uprava »Ljubljanskega Sokola«.

IZ ŽUPNEGA TAJNIŠTVA.

Uprava Mariborske sokolske župe ima širšo sejo v četrtek 9. tm. ob 19. uri v

župni pisarni. Udeležba za vs. člane uprave nujno obvezna.

SOKOL MATICA.

Seja prednjaškega zbora Sokola matice bo v sredo ob 20. v društveni sobi. Pol ure prej je seja načelstva. Pridite vsi!

Sport včerašnje nedelje

Tekmovanje za nogometno prvenstvo LNP

ISSK MARIBOR V LJUBLJANI PORAŽEN. SK ILIRIJA PREMAGALA SK ŽELEZNIČARJA. USPEŠEN NASTOP RAPIDA V CELJU.

Včera se je jesensko tekmovalno podvezno prvenstvo dravske banovine nadaljevalo s tremi tekmi, in sicer v Mariboru, Ljubljani in Celju. Nogomet spada med one panoge sporta, pri katerih igrajo razni momenti, ki nimajo z znanjem moštva prav ničesar opraviti, veliko vlogo. Radi tega pa se tudi prav v nogometu tako često govori o presenečenju. In tako nas je zopet presenetil ISSK Maribor, ki je včera odigral prvenstveno tekmo v Ljubljani proti ŽSK Hermesu. Drugo presenečenje nam je napravil SK Železničar, o katerem smo pač mislili, da bo Iliriji odvzel dve točki. Tudi tretja tekma, med mariborskim Rapidom in SSK Celjem v Celju, je končala s presenetljivim rezultatom. V naslednjem poročila o tekmah:

ŽSK Hermes:ISSK Maribor 1:0 (0:0).

ISSK Maribor je nastopil v postavi: Majer, Oven, Kukanja, Kokot, Gomoli, Stanko, Miloš, Kirbiš, Hreščak, Konič in Jurgec. Po poročilih ljubljanskih listov je bil ISSK Maribor absolutno boljši nasprotnik. V polju so Mariborčani podali lepo kombinacijsko igro, pred golom nasprotnika pa se niso izkazali. Sodil je g. Zupan.

SK Ilirija:SK Železničar 5:4 (4:2).

Igra je bila izrazito borbena in skrajno napeta do konca, na prav velikem nivoju pa ni bila. Bilo je mnogo lepih kombinacij, zlasti pri moštvu Železničarja, mnogo žilavih in vztrajnih obrambnih činov pri Iliriji, modre strategije pa je pokazala več Ilirija. V glavnem je igra potekla fair.

Moštvi sta v dobri kondiciji: vzdržali sta do konca bitko, ki ni dala prilike za oddih. Odločila je igro srednja vrsta gostov, ki je igrala zelo ofenzivno, in kolikor je bilo potrebno, pomagala tudi svoji obrambi. Poraz Ilirije je preprečil njen sijajno disponirani vratar, ki ga je dobro poslužila tudi sreča. Slabi sta bili obe obrambi, pri Železničarju zlasti Frangeš, pri čemer je treba poudariti, da je bila železničarska obramba mnogo manj zaposlena. Ilirjanski krilci so se po uvodnih šibkostih, ki niso dolgo trajale, vživeli v živahno razdiralno nalogo, dodajali so pa — sicer enako kot njihovi partnerji v nasprotni formaciji — često zelo netočno.

Predvsem so se zelo dojmili gledalcev prosti strelji, ki so prihajali točno na nogo nasprotnika! Velja za obe stranki! Oba napada sta bolela na slabo zasedenem središču. Pri tem se je napad Ilirije izkazal kot povezanjša celota, pred vsem po zaslugi zaledja, ki ga je pošiljalo venomer naprej. Železničarski napad pa je dolgo take podpore od zadaj pogrešal, zato je tudi delal vidnejši vtis raztrganosti. Nosilec napadov je bil pri Iliriji Pfeifer, vsaj uspešnejši. V železničarskem napadu je bil najagilnejši Pavlin. Od vseh krilcev je bil najbolj viden in uspešen Unterreiter.

Igra je bila kljub prvenstvenemu značaju lepa. V bistvu nam je pokazala boj dveh sistemov, pri čemer se je Iliriji posrečilo, da ji je vtisnila svoj slog. Potekala je brez incidenta, in čeprav na oko ležerna, je bila vendar težka, ker je bil tempo do konca forsiran. Stavila je na obe moštvi velike zahteve.

Sodil je g. Nemec v splošnem dobro.

V predtekmi je mladá Železničarja zmagala nad mladino Svobode v prijateljski tekmi v razmerju 8:0. Sodil je g. Jančič.

SK Rapid:SSK Celje 4:1 (2:0).

Mariborčani so pokazali dobro tehnično in taktično igro in zaslužno zmagali. Pri tekmi je prišlo do incidenta, ker je eden izmed igralcev Rapida opsoval celjskega igralca ter žalil nacionalno čast. Sodil je g. Deržaj iz Ljubljane.

Stanje prvenstvene tabele je po včerajšnjih tekmah naslednje:

1. Čakovečki SK	6	3	2	1	20:18	8
2. Ilirija	4	3	0	1	14:9	6
3. Hermes	5	2	2	1	11:14	6
4. Celje	4	1	2	1	9:11	4
5. Rapid	2	1	0	1	6:5	2
6. Železničar	3	1	0	2	12:8	2
7. ISSK Maribor	3	0	0	3	3:9	0

SK Panonija (Murska Sobota):SK Drava (Ptuj) 3:2 (2:1).

V Ptuj se je včera odigrala prvenstvena tekma za prvenstvo mariborskega II. razreda med SK Dravo in murskosoboško Panonijo. Proti pričakovanju je bila »Drava« poražena v razmerju 3:2. Zmagala je dosegla »Panonija« s svojim

Zamot-Ci:

Kriza in denar

Sem »staro« ali »kronski« upokojenec. Štedil sem vse svoje življenje. Iz previdnosti sem nalagal »kronice« v različnih sigurnih denarnih zavodih, glavno tam, kjer nalaga sodišče za mladoletne, ker vem, da je tam varnost po človeških pojmih največja. Pokojnina je majhna in živi moram vsaj tako dolgo, dokler me ne »adoptira« Pobrežje za stalno. Hodim torej iz enega v drugi denarni zavod, da dvignem od svojih prihrankov toliko, da mi moja že čisto izsušena koža ne počuti se ne razsujejo kosti iz nje kje po mrtih ulicah. Vidim in doživim torej v denarnih zavodih marsikaj. Povedati hočem nekoliko primerov v »pouk in zabavo«.

Sobota. Pred glavnim vhodom v denarni zavod v sredini mesta stoji ob poldeveti uri že okoli 60 oseb, kmečkih, meščanskih, moških, žensk, otrok in še takih, ki tega sveta še niso zagledali. Pomenek se vrti okoli denarja in le neka nemški govoreča punčka pripoveduje svojim prijateljem o dogodivščinah pri sinočnjem sestanku. Točno ob 9. uri se odprejo glavna vrata in cela množica ljudi se siloma vsuje kot čreda ovac v čakalnico, da bi nihče ne prišel zadnji ali še pozneje na vrsto. Uradnik gleda mrko v svoje papirje. Pri blagajniškem okencu stoji uradnik polnega obraza in z očali. Pri tretjem okencu pa sedi uradnik-blondinec in

vrti neki »čarobni« stroj. Na moje vprašanje, zakaj ta »mašinka«, mi razloži skrivnostno, da ta stroj baje kontrolira obresti. V čakalnico prihaja čimdeli tim več ljudi s hranilnimi knjižicami v rokah. V kratkem se jih nabere kakih 150 do 200. Vse lepo v dolgi vrsti po vsej čakalnici, v predsobi in še po stopnišču doli do ulice, kot vojaši po dva in dva. Uradnik pri prvem okencu ima že zelo »naježeno« frizuro, dela, računa, piše, govori in tolaži z nekakimi »boljšimi« časi, češ, sedaj imamo baje 7 suhih let, za 2 ali 3 leta pa pridejo tako mastna, da se nam bo kar izpod ust cedilo.

Pri blagajniškem okencu se pojavi neka kmečka ženska, ki pripoveduje precej na glas, da ima doma 4 krave, 3 svinje itd. in prosi »gnadlivega« gospoda, naj ji da 1 »jurja«, češ, da mu bo že zato dala 1 kravo, 2 svinji in polovrjak vina. Spet pride druga, ki govori nemški. Veno mer pripoveduje o svojem umrlem možu, kako ga je rada imela in hoče tudi ona umreti. Na vsak način hoče umreti, saj je že nad 70 let stara, a 5 snubcev se je že pri njej oglasilo, ker »vohajo« denar. S poudarkom pristavlja, da bi njen denar že »poročili«, njo pa bi kaj kmalu spravili s tega sveta. Zaupno se obrne do uradnika-blagajnika, če bi je ne hotel on poročiti. Baje bi njega že vzela, ker je tako »fejst fant«. — Vse to poslušajoč, pridem v vrsti tudi kmalu jaz pred »likvidaturo«. Dobim rdeč listek za dvig 100 Din ter se na vabilo uradnika, naj sedem, hočem po-

dati nazaj. Tik za menoj se razvije sledeči pogovor med neko Nemko in uradnikom.

Nemka: »Jaz hočem imeti 1000 Din.« Uradnik: »Obžalujem, dobite lahko le 100 Din in čez 14 dni spet toliko.« Nemka: »Ne, jaz hočem 1000 Din!« Ur.: »Mi je zelo žal, le 100 Din.« — Ora: »Morate mi dati 1000 Din, saj ste dali pred 3 dnevi neki drugi tudi enak znesek!« On: »Kako to? Prosim za ime dotične gospe.« — Po-ve ime, katerega pa nisem dobro razumel. — Uradnik gre nekam v drugo sobo in čez nekaj minut se vrne. Pravi: »Res je gospa dobila 1000 Din, toda šlo je za zelo nujno operacijo in je bila smrtna nevarnost. Kako pa Vi veste za ta primer?« — Ona: »Vem dobro. Gospa mi je to sama povedala. Rekla je, da je pri tem okencu baje tako jokala, da so ji solze tekle kar na debelo na marmornato ploščo. Natvezila je neko bajko o svoji hčeri, ki se mora tekom 1 ure operirati v sanatoriju, ker je sicer smrtna nevarnost. Na zahtevo, naj to potrdi zdravnik, je baje kričala, da bo hranilnica ozir. ne uradništvo krivo smrti njene hčerke, če ne dobi takoj 1000 Din, katere mora pred operacijo založiti in bo zadevo izročila takoj sodišču. K sodišču gre naravnost od tu, na policijo, na magistrat, h gospodu županu in še kam. Pri tem so ji tekle kot fižol debele solze na ploščo.« — Ur.: »No vidite, v tem primeru je šlo za življenje in smrt! Morali smo dati več.« Ona: »Res je. Toda ta moja znanka mi je povedala,

da je bilo vse skupaj le dobro igrana komedija. Za onih 1000 Din si je baje kupila krasno preprogo!«

Vsi dvigatelji naokrog, zlasti dvigatelje so se začeli na ves glas smejati, jaz pa sem tuhtal, ali se meni ne bi mogoče tudi kaj sličnega posrečilo. Ko bi le znal tako jokati, da bi mi tekle kot orehi debele krokodilove solze! Zagotovo bi dobil tudi kakega lepega »jurčka« ven. Toda to prednost imajo le ženske, ki imajo vedro dovelj solz in omedlevic pripravljanih... Pospravim torej svojega »metuljčka« (100 Din) in grem v drug denarni zavod, da dobim še tam kaj za »tobak«.

Vstopim, se pomešam med dvigatelje in opazujem, koliko se izplačuje. Spet enako, kot poprej, po »metuljčkih«. No, reka: pa bo, saj sem »kronski« upokojenec, torej sila skromen. Knjižico oddam in sedem. Premišljuje, komu bi odplačal najprej. Kar zaslišim močan glas nekega kmečko oblečenega očanca, s sila rdečim obrazom in enakim nosom, ki drži neko knjižico v rokah in kriči: »Gospodje, gospodje, tu pogledajte. Plačati bi vam moral 23 »jurjev, ki ste mi jih posodili. Pa jih ne boste dobili. Le glejte, tu jih imam 12 (pri tem jih je potegnil iz knjižice in kazal), pa ne dobite nobenega, je kmečki mortatorij, nam ne bo treba nič plačati! Srečno gospodje!« Majestetično se je »odzibal« ven. Številni navzoči so bušili v smeh in slišati je bilo opazke o alkoholu.

(Konec jutri.)

Marj Skafanc

OCEANOPOLIS

Roman o skrivnosti človeške prošlosti

LX.

Staro svetišče sočnega boga Rāja pod goro Prihoda je doživljalo svečanost, kakršnih je pomnilo le malo — poroko predsednika Doljana s princeso Intelo. Bilo je bogato okrašeno, odeto vse z zlatom in dragim kamenjem. Že na vsego-
daj so se pričele pred kipom najvišjega molitve, ki jih je bral veliki duhoven Rearis z vsem svečeniškim zborom. Tem uvodnim molitvam pa so sledili veliki obredi po prastarih običajih, predpisujo-
čih ceremoniel poroke podmorskih vladarjev. Tri sto enako starih in enako lepih deklet v fantastičnih kostumih je zaplesalo poročni ples po zvokih čarobne godbe, ki je lila v veliko svetiščno dvorano od ne-
znanokod. Njihovo rajanje je postajalo vedno bolj naglo, vedno bolj strastno in pesem mladih grl se je čudovito harmo-
nično mešala z godbo. Ples je simbolično prikazoval radosti ljubezni in zakonskega življenja.

Ta nenavadni prizor so opazovali vsi člani vlade, svetovalci in sploh vsi pod-
morski odličniki. Obenem se je zbirala

zunaj na trgu pred svetiščem ogromna množica ljudi, ki je pričakovala prihoda ženina in neveste. Vse delo je počivalo, obratovale so samo centrale za zrak, vodo, svetlobo in toploto. Po ulicah so igrale godbe.

Okoli desete ure se je razvil iz dvorca Semica Ramisa velik spreved z ženinom in nevesto na čelu, za njima so pa kora-
kali Semis Ramis, inženjer Skomar, pro-
fesor Roškar in drugi. Spreddaj so troben-
tači, vsi v zlatu in biserih, oznanjali pri-
hod mladega para pred zlati kip solnčnega Rāja. Ženin in nevesta sta bila o-
pravljena po običaju vladarjev Atlantide izza predpotopnih časov. Nevesta je bila vsa v dragocen zlati tkanini, na laseh se ji je pa blestela velika fantastična krona iz diamantov, rubinov in safirjev. V le-
vici je nosila zlato palčico z ogromnim diamantom na vrhu, a v levici posodico z daritvenim kadilom. Skoraj enako je bil opravljen tudi ženin. Levo in desno od ženina in neveste so korakale štiri krasno in bogato opremljene deklice z ogromni-
mi pahljačami. Glave so jim krasila zlata

119 pokrivala s perutnicami in glavo svetega Ibisa.

Počasi in majestetično se je pomikal spreved proti svetišču, občudovan od gostega špalirja meščanov, ki so navdu-
šeno vzklikali ženinu in nevesti. Godba, petje in vzkliki so pretresali ozračje in odmevali od sten in stropov.

Ko sta ženin in nevesta dospela s svo-
jim spremstvom do mramornatega stop-
nišča, vodečega do velikih vrat svetišča solnčnega Rāja, so se oglasili gongi. Na vratih se je prikazal tedaj veliki duhoven Rearis, obdan od svečeništva ter ponudil Doljanu in Inteli v dveh zlatih čašah neke opojne pijače, simbola ljubezni med mo-
škimi in žensko. Ko sta jo izpila, ju je po-
ljubil na čelo, dvignil proti stropu roke in izmolil pozdravno molitev, ki so jo mrmraje spremljali vsi svečeniki. Množi-
ca na trgu je utihnila in zbrano poslušala Rearisove besede. Doljan jih je razumel le slabo, kajti veliki duhoven je molil v jeziku starih Atlantov, ki je bil precej različen od jezika Oceanopolcev.

Ko je veliki duhoven domolil, so se znova oglasili gongi. Nato so se svečeni-
ki obrnili in odšli prepevaje v notranjost svetišča pred žrtvenik. Rearis je vodil za njimi ženina in nevesto, držeč ju za roke. Mlade, čarobno lepe, vitke in gib-
čne plesalke so v krogu obkolile žrtve-
nik, ženina, nevesto, svoje in duhovne ter zarajale ob zvokih nove godbe.

Tedaj je stopila najprej k žrtveniku ne-
vesta in vsula nanj kadila. Isto je storil za njo ženin. Ko sta se dvignila proti stro-
pu dva stebriča rdečega dima, je veliki duhoven zopet razprostrl roke in molil:
»In steblo je razvilo mladike, liste in popje, steblo drevesa življenja.
In popje se je razcveto v rdeči cvet lju-
bezni moža in žene.

In cvet se je odprl in nagnil do cveta, ves trepečoč od hrepenenja.

In hrepenenje se je prelilo v izpolnitev, v spočetje novega življenja.

Ker cilj je drevesu, mladiki, listu in cvetu, da rodi sad nadaljevanja,

seme novega življenja zaradi življenja zaradi Njega, velikega Rāja...»

Za njim je molil zbor svečeniškov v akordih veličastnega, silnega, svetišče pretresujočega speva:

»In tako se razvije cvet ob cvetu v tej uri, cvet ob cvetu Danila in Intele;

cvet ob cvetu dveh zaradi nadaljnjih, zaradi zmage živih na smrtjo...»

Ko je bila molitev svečeniškov dokončana, je veliki duhoven Rearis odvedel Doljana in Intelo pred veliki zlati kip Rāja in sedel na prestol, ki je stal pod njim in spregovoril:

»Stopila sta pred obličje Njega, ki je ustvaril svet in ga vodi, da se združita v ljubezni, ki je temelj stvarstva. Sezita si v roke in veliki Rā naj blagoslovi pot vajinega življenja!«

odločnejšim napadom. V polju sta si bili moštvi enakovredni. Sodil je g. Kopic iz Maribora.

Nacionalna liga.

Zagreb: Slavija (Sarajevo): Concordia 3:1 (2:1)!!

Novisad: Hašk: Voivodina 3:2 (1:2).

Beograd: Slavija (Osijek), Jugoslavija 1:0 (0:0).

Ostale nozometne tekme.

Zagreb: Prvenstvene tekme: Sparta: Viktorija 3:0, Derby: Uskok 1:1.

Sisak: Gradjanski (Zagreb): Slavija 3:1.

Pohorski tek.

Včeraj je priredil SSK Maraton drugi pohorski tek. Rezultati so bili naslednji: 1. Grmovšek (Maraton); 2. Štrucelj (Maraton). Kot prvi zimski sportnik je pri-
spel na cilj Seldler (Maraton). Kot mo-
štvo se je plasirala na prvo mesto ekipa Maratona. Podrobnosti o teku bomo pri-
občili v jutrišnji številki.

Mariborska zimskosportna podzveza, službeno. Prihodnja odborova seja bo v sredo 8. t. m. ob 20. v Aljaževi sobi hote-
la »Orel«.

Gimnastične večere začne prirejati SSK Maraton v torek ob 20. v dvorani Zadrugne gospodarske banke. Gimnastika olajša predvsem vsakemu smučarju prve nastope na smučkah, dobrodošla pa je tu-
di sicer meščanom, ki se le redko utegne-
jo primerno razgibati. Zato je pač za vse enako priporočljiva.

Azija in Afrika sta bili en kontinent

EKSPEDICIJA V POTOPLJENO LEMURIJO ALI GONDVANO.

Po večmesečnem raziskovalnem delu se je vrnila v Aleksandrijo velika znan-
stvena ekspedicija, ki je bila poslana na raziskovanje izginole celine Lemurije ali Gondvane, ki je vezala Prednjo Indijo z Afriko. Gradivo, ki ga je zbrala ta eks-
pedicija, je velikansko in v znanstvenem pogledu naravnost dragoceno. To pa ni bila edina in zadnja ekspedicija. Pred nekaj dnevi je zapustil aleksandrijsko pristanišče egiptovski parnik »Mahabiš« in odplul v Aden, odkoder bo začel no-
va raziskovalna dela.

Znano je, da je med živalmi Indije in Afrike izredna podobnost in raziskova-
nja v zadnjih letih so ugotovila, da so tudi predzgodovinske najdbe obeh kon-
tinentov istega izvora. Iz tega se sklepa, da sta morali biti Azija in Afrika nekoč en sam kontinent, zvezan ne le z ozkim suhozemskim pasom pri Suez, temveč z veliko celino, ki se je domnevno raz-
prostirala med obalama Vzhodne Afrike in Indije.

Stroške najnovejše ekspedicije bodo kri-
li s premoženjem Angleža Johna Mur-
raya, oceanskega raziskovalca, ki je is-
kal na dnu oceana izgubljene kontinente. Njegovi nasledniki, ki so se postavili v službo znanosti, so najprej iskali Atlan-

tido kot celino, ki se je pogreznila v Sredozemskem morju in je vezala svoje-
časno Evropo z Afriko. Ker pa se na tem področju niso nikakor obnesle tudi vse ostale mnogoštevilne znanstvene od-
prave, so raziskovalci obrnili vso svojo pozornost na otoke Srednje Amerike, mimo tega pa še na Rdeče morje in na-
posled na Indijski ocean.

Voditelj Johna Murraya ekspedicije je polkovnik Seymour Sewell. Spremlja ga šest učenjakov, in sicer dva Egipčana in štirje Angleži. Častniki in ladijska po-
sadka so Egipčani, dočim je poveljnik parnika po izrecni želji Murraya An-
glež v osebi kapitana Mackenzija. Eks-
pedicijski parnik bo v stalni zvezi z vse-
učiliščem v Kairu. Vse kemične analize so bile izvršene prav tako v Kairu. Ta-
ko stopa najmlajše vseučilišče sveta v središče znanstvenih interesov.

Šele pred sedmimi leti so bile ustanov-
ljene prve fakultete kairskega vseučil-
išča. Doslej so predavali na tem vseučil-
išču angleški in francoski profesorji, zd-
si se pa, da bo poteklo še precej vode po Nilu, preden bodo na vseučilišču na raz-
polago egiptovski profesorji. Čeprav ob-
stoja prirodopisna fakulteta tega vseučil-

lišča šele nekaj let, si je že pridobila sve-
tovni sloves. V decembru leta 1929. je ta fakulteta opremila ekspedicijo, ki si je nadelo nalogo raziskati floro in favno Rdečega morja in sosednih obmejnih obrežij.

Prva naloga te ekspedicije je bila, ustanoviti posebno postajo za biologijo morja. Ta postaja je bila res tudi urejena, in sicer pod vodstvom znanega učenjaka dr. Cirila Crosslanda. Drugi namen ekspedicije je bilo raziskovanje biologije in geologije obrežij Rdečega morja do skrajne točke Gab el Elba. Rezultat je bil prav sijajen. Najdeni material je vseboval okrog 160 vrst rastlin in 300 vrst insektov, ki so bili doslej v Egiptu še ne-
znani. Vsa svetovna znanost od teh najdb sploh še ni poznala 80 vrst rastlin in 7 vrst žuželk.

Murrayeva ekspedicija bo začela svo-
je delo najprej pri Adenu v Rdečem mor-
ju, kjer bo izmerila natančno morsko globino, morski tok in strukturo morskega dna. Učenjaki se poslužujejo najmodernejših znanstvenih pomožnih sredstev. Člani ekspedicije nadalje žele najti vzroke modrega blata in proda v Južni Arabiji in zelenega peska na morskem dnu ob pričetku oceana. Iz Adena bo odprava nadaljevala svojo pot v Oman, od tu na Ceylon in končno še na znane ko-
ralne otoke Malediva.

Mali oglasi

Razno

DOBRO MLEKO
dostavljam na dom liter po Din 1.75 pri odvzemu najmanj 2 litrov. Naslov v upravi li-
sta. 4240

PEČI IN ŠTEDILNIKE
rabljene v veliki množini ku-
pujem in prodajam, kakor tudi kupujem po najvišjih dnevnih cenah vse rabljene kovine in železnine. Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ulica št. 14. 4188

Prodaj

SIVALNI STROJ
dobro ohranjen, poceni na prodaj. Vprašati pri družini Serbec, Kolodvorska ulica 3, pritličje. 4235

PRODAM KOMPLETNO SPALNICO
rabljeno, dobro ohranjeno, iz trdega lesa (javor). Vprašati: Stritarjeva ulica 31, pritličje, vhod levo. 4234

Sobo išče

URADNIK ISČE SOBO
s posebnim vhomom v centru s 15. nov. ali 1. decembrom. Ponudbe na upravo Večernika pod »Točen plačnik«. 4236

Sobo odda

OPREMLJENO SOBO
oddam gospodu, gospodični ali zakonskemu paru. Aleksan-
drova cesta 17. I., dvorišče. 4242

OPREMLJENO SOBO
parketirano, oddam. Istotam se sprejm. dve dijakinji na sta-
novanje. Vila Pavla, šte. 5. Tomšičev drevored. 4238

Službo išče

TRGOVSKI POMOČNIK
manufakturiist, doslužen vojak, več slovenščine, srbohr-
vaščine in nemščine ter stro-
jepisja, išče primerne službe. Nastopi takoj. Naslov v upravi lista. 4233

Oglašuite!

Mestno načelstvo mariborsko.
Štev. 15.088/2749 - 1933.

V Mariboru, dne 31. oktobra 1933.

Razglas o licitaciji

Mestno načelstvo v Mariboru razpisuje za dobavo in montažo plinskih aparatov v zgradbi poslopja za carinsko pošto in carinske urade na glavnem kolodvoru v Mariboru

I. javno pismeno ponudbeno licitacijo na dan 21. novembra 1933 ob 11. uri

v sobi šte. 5 mestnega gradbenega urada v Mariboru. Pojasnila in ponudbeni pripomočki se dobivajo med uradnimi urami istotam soba šte. 3.

Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na vsoto odobrenega proračuna, ki znaša:

Din 77.310.—.

Ponudbe je kolekovati po § 9 zakona o izpreme-
bah in dopolnitvah zakona o taksah z dne 25. III. 1932. Službene Novine br. 70-XXIX z dne 26. III. 1932.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglasa o lici-
tacji v Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine in na razglasni deski mestnega načelstva mariborskega.

Mestno načelstvo mariborsko.

L. S.

Mestni načelnik: Dr. Lipold, I. r.

Znižali smo ceno knjigi

„Prokletstvo ljubezni“

od Din 35'— na Din 23'—

Dobite jo v upravi Jutra in Večernika v Mariboru, Gosposka ulica šte. 11